

# Zuid-Limburg zeer in trek bij Japanse bedrijven

**Een mooi voorbeeld van een nieuwe Japanse vestiging in Nederland is de komst van de multinational Kobe Steel -afkomstig uit de gelijknamige stad- naar Heerlen. De vestiging van dit bedrijf betekent op de langere termijn werk voor circa honderd mensen. Maar waarom komen Japanse bedrijven zo massaal naar Europa en naar Nederland en waarom zijn Nederland en in het bijzonder Zuid-Limburg zulke geliefde vestigingsplaatsen?**

JEF FOLKERS\*

Nederland is na Groot-Brittannië favoriet als het gaat om nieuwe vestigingen van Japanse multinationals in Europa. Nadat Yoshida begin jaren '60 als eerste in Sneek neerstreek en met de productie van YKK-ritssluitingen begon, volgden vele anderen. Vooral eind jaren '80 steeg het aantal Japanse ondernemingen in ons land spectaculair. In totaal zijn er nu driehonderd vestigingen, goed voor 15.000 banen. Ook in Limburg is het aantal Japanse bedrijven

sterk gestegen. AGORA bezocht de NV Industriebank LIOF in Maastricht, een regionale ontwikkelingsmaatschappij die zich ondermeer bezighoudt met het werven van bedrijven voor Limburg. Doel van het bezoek was meer te weten te komen over de in Zuid-Limburg gevestigde Japanse bedrijven.

## IMPORT

Onder druk van Europa '92 en het gunstige economische klimaat kwamen vooral eind jaren '80 veel Japanse ondernemingen naar Europa. In het topjaar 1989 werden bijvoorbeeld honderdtwintig nieuwe Japanse productie-vestigingen opgezet. In 1991 daalde dit aantal onder invloed van de economische recessie tot vijftig om vervolgens verder te dalen tot vijftwintig in 1992. Thans zijn 750 Japanse industriële bedrijven in Europa actief met 2.500 neven-vestigingen.

Ten opzichte van de periode '91-'92 zijn de Japanse investeringen weer licht aangetrokken. Stimulerend is vooral de dure Yen. Andere factoren die meespelen zijn het omzeilen van importheffingen en het reduceren van transportkosten. Verder is het niet onbelangrijk dat Japanse bedrijven middels hun Europese vestigingen beter in kunnen spelen op de Europese markt: zij worden 'insiders'.

Het 'Tokio van Europa' is Düsseldorf. Een verklaring hiervoor is dat de Duitse 'grondelijke' mentaliteit het meest overeenkomt met de Ja-

panse. Behalve de meeste hoofdkantoren, onder meer van Kobe Steel, zijn er in en rond de Immermanstrasse tal van Japanse winkels. 'Nederlandse' Japanners gaan een paar keer per jaar naar Düsseldorf voor speciale artikelen zoals kleding en schoeisel in kleinere maten.

## FAVORIET

Nederland doet het vooral goed bij het aantrekken van nieuwe Europese Distributie-centra (EDC's). Ruim veertig procent van alle Japanse EDC's staat in ons land. Als het gaat om productiebedrijven (deze categorie is een stuk interessanter wat betreft investeringsvolume en werkgelegenheidseffect) is Groot-Brittannië favoriet, op ruime afstand gevolgd door Duitsland, Frankrijk en Nederland. Met name Schotland, Ierland en Wales weten met een pakket van hoge premies en lage belastingen veel van de Japanse productie-bedrijven te lokken. Hierbij moet overigens vermeld worden dat in Nederland het belastingklimaat voor buitenlandse bedrijven ook lang niet slecht is.

## HOOFDKANTOREN

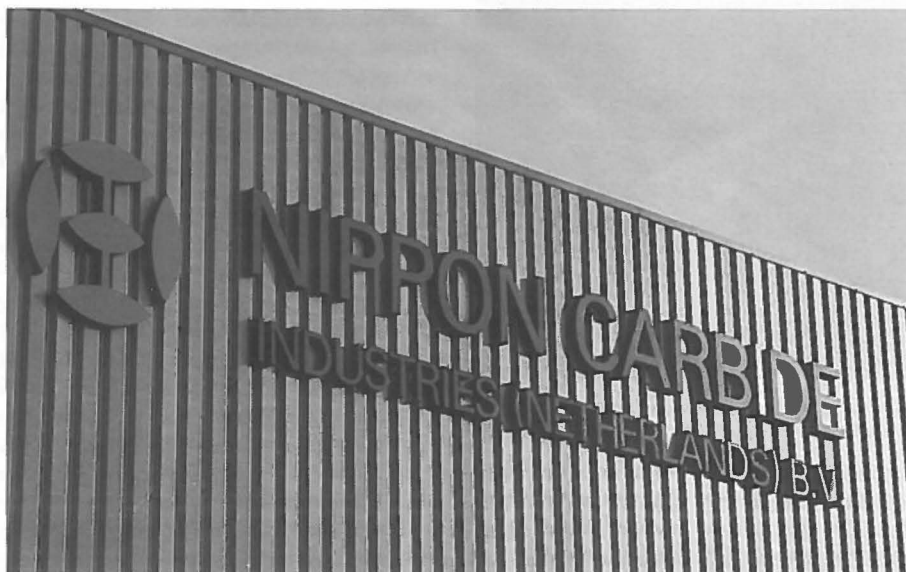
Er werden de laatste vijf jaar weinig nieuwe hoofdkantoren in Nederland en de rest van Europa gevestigd. De meeste Japanse hoofdkantoren stonden hier al langere tijd. De steden met het hoogste aantal hoofdkantoren zijn Londen, Parijs en Düsseldorf. Aardig detail is dat de krant die elke dag bij de verschillende hoofdkantoren op de deurmat ploft, de Nikkei Sangyo Shimbun, wordt gedrukt in Nederland, op de persen van het Limburgs Dagblad in Heerlen.

In totaal zijn er ongeveer vijftwintig hoofdkantoren in Nederland gevestigd. De bekendste zijn: Sony, Nissan, Canon, Yamaha Motor, Mita, Mitsubishi, Obayashi, Nikon en Omron. De hoofdkantoren van deze Japanse multinationals zijn zonder uitzondering gevestigd in de Randstad. Amsterdam, Amstelveen, Almere en Hoofddorp zijn de favoriete vestigingsplaatsen. Ook de distributiecentra zijn in meerderheid gevestigd in de Randstad, terwijl de productie-activiteiten zich grotendeels in Brabant en Limburg afspeelen.

## TALEN

Waarom komen deze bedrijven zo graag naar Nederland?

Er is een aantal factoren die in dit kader door



Naar verwachting zullen zich nog veel Japanse bedrijven in Zuid-Limburg vestigen. bron: LIOF

de Japanse bedrijven worden genoemd, te weten (globale volgorde van belang): ligging, taal, service van de overheid, belastingvoordelen, investeringspremies, grond- prijzen en personeel. Met name het feit dat Nederlanders hun talen zo goed spreken, wordt opvallend vaak als argument genoemd. Ook de service van de overheid: "We kregen de informatie in het Japans, dat heeft meegespeeld bij onze keuze."

## GEDULD

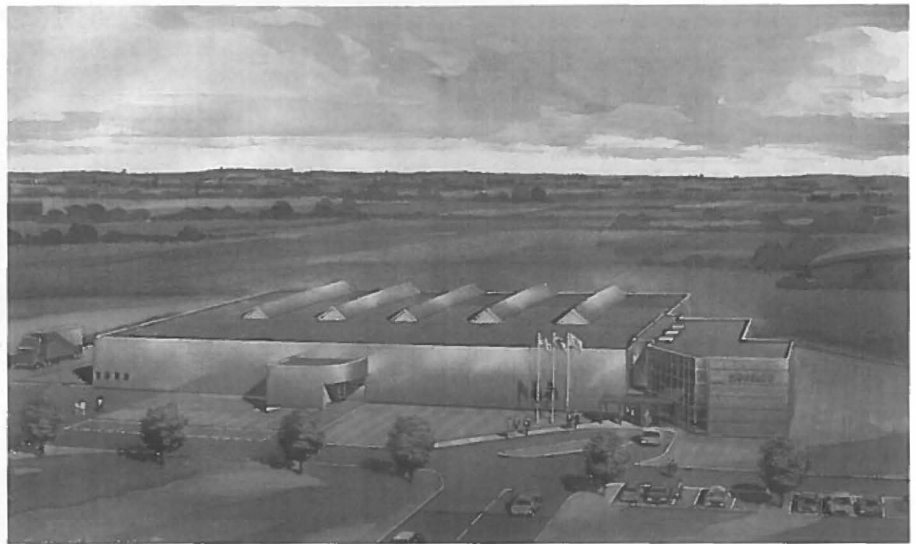
LIOF is een ontwikkelingsmaatschappij die na de mijnsluitingen door de overheid werd opgericht om te helpen met de wederopbouw van de economie in Limburg. Thans is LIOF een organisatie met vijfendertig werknemers die, middels participaties, advisering en acquisitie, een bijdrage levert aan de economische structuur van Limburg. AGORA sprak met Marc Dijk, werkzaam bij het LIOF als acquisiteur Verre Oosten.

Volgens Dijk zijn bij het aantrekken van Japanse bedrijven twee zaken van essentieel belang: vertrouwen en geduld. Deze aspecten staan volgens Dijk doorgaans gelijk aan het leveren van een langdurige en degelijke prestatie. Hij vertelt hierover: "Japanners willen alles tot in de kleinste details uitgezocht hebben en schrikken er niet voor terug om al eerder afgehandelde onderwerpen weer aan de orde te stellen. Ze vragen je de oren van je hoofd en het liefst vragen ze alles drie keer, ze timmeren alles zoveel mogelijk af om zo min mogelijk risico te lopen".

## RECRUTERING

Japanse bedrijven blijken vooral vragen te stellen over belastingen, arbeidskosten, milieuvergunningen, grondprijzen, bouwvergunningen, reclutering, bouwbedrijven en huisvesting. Dijk: "Op dergelijke informatie willen ze geen drie weken hoeven te wachten. Kunnen ze niet vertrouwen op de door ons geleverde informatie dan kun je het wel vergeten".

Illustratief voor het geduld dat nodig kan zijn voor het binnenhalen van een Japans bedrijf is de vestiging van Kobe Steel in Heerlen. Dijk:



De nieuwe productie-vestiging van Kobe-Steel in Heerlen: genoeg ruimte voor uitbreiding. bron: LIOF

"Kobe Steel was geen gemakkelijke klant. De eerste contacten tussen dit bedrijf en LIOF dateren inmiddels alweer van tweeënhalf jaar geleden. Medio vorig jaar werd uiteindelijk de vestigingsplaats gekozen. Het beslissingsproces heeft dus ruim anderhalf jaar geduurd, terwijl dit bedrijf zich vóór de eerste contacten met ons al in Twente aan het oriënteren was". De voornaamste concurrenten van Heerlen waren Duitsland, Denemarken en enkele steden in België.

Kobe Steel investeert 17 miljoen gulden in een fabriek voor de productie van hoogwaardig roestvrij stalen lasdraad. Op dit gebied wordt het de grootste producent in Europa. De fabriek moet tegen het einde van dit jaar operationeel zijn. Er zullen dan 35 mensen werken. Op termijn, als de productie uitgebreid wordt, zullen er 100 werknemers werkzaam zijn.

## HEERLEN

Kobe Steel is inmiddels het zesde Japanse bedrijf dat zich in Heerlen vestigt. Ook gevestigd zijn:

- \* Nikkei Europe (produkt: krant);
- \* Showa (produkt: corrosiebestendige apparatuur);

- \* Daifuku (ingenieurs): Een bedrijf met twintig werknemers dat zich voorlopig alleen bezighoudt met het opzetten van een nieuwe fabriek voor Nedcar (éénderde deel eigendom Mitsubishi) in Born;
- \* Nippon Carbide: producent van onder meer lichtreflecterende materialen en films (toepassing op kentekenplaten en verkeersmarkeringen) en chemische produkten. In eerste instantie wordt in Heerlen alleen een distributiecentrum opgezet. In een later stadium komt er tevens een productie-vestiging. Het bedrijf zal dan in totaal aan vijftig mensen werk bieden;
- \* Kuron (produkt: afstandsbedieningen).

De actieve rol van LIOF heeft in belangrijke mate bijgedragen aan de komst van deze bedrijven. Dijk: "Over het bedrijf Kuron moet ik helaas melden dat het inmiddels failliet is. Dit lag niet aan problemen bij deze vestiging, maar kwam doordat het moederbedrijf in de problemen zat."

## KOMST

Volgens Dijk zullen in de nabije toekomst nog veel Japanse bedrijven in Limburg hun opwachting maken. Hij verwacht dat meerdere Japanse toeleveranciers uit de automotive-industrie naar Europa zullen komen. Voor een aantal Japanse en ook een Koreaanse multinational uit deze bedrijfstak is een vestiging in Zuid-Limburg al zeer nabij.

Ook Nederland Distributieland (NDL) heeft rooskleurige toekomstverwachtingen. Volgens NDL zullen de driehonderd grootste Japanse multinationals voor de eeuwwisseling nog minstens 150 nieuwe distributiecentra in Europa neerzetten. Van de vijfhonderd middelgrote Japanse multinationals zullen naar verwachting nog enkele honderden EDC's opzetten. Gezien het eerder genoemde marktaandeel van ruim veertig procent liggen voor Nederland en Zuid-Limburg dus nog vele nieuw-vestigingen in het verschiet.

\*Redactie AGORA

Waarom staat uw

## PERSONEELSADVERTENTIE (M/V)

niet in AGORA?

Daarmee bereikt u immers gericht honderden specialisten op het gebied van ruimtelijke ordening en gebouwde omgeving. AGORA wordt gelezen door ondermeer medewerkers van ontwikkelaars, beheerders, advies- en onderzoeksbureaus, beleggers, bouwbedrijven en gemeenten. Daarnaast zijn wij ook goed thuis op universiteiten en hogescholen, waar talloze studenten zich in het vakgebied bekwamen.

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met Rick Zijderveld, SISWO, telefoon 020 - 527 06 23